

Sygn. akt: I C 807/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Dutkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2022 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **K. Z.**

przeciwko: **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

I ustala, że umowa kredytu hipotecznego z dnia 19.12.2007r. o nr (...) zawarta między powódką K. Z. a (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W., którego następcą prawnym jest pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. jest nieważna;

II zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwoty:

- 154 847,02 zł (sto pięćdziesiąt cztery tysiące osiemset czterdzieści siedem złotych 02/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25.06.2021r. do dnia zapłaty;
- 71 086,97 CHF (siedemdziesiąt jeden tysięcy osiemdziesiąt sześć franków szwajcarskich 97/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25.06.2021r. do dnia zapłaty;
- 2 389 CHF (dwa tysiące trzysta osiemdziesiąt dziewięć franków szwajcarskich) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19.11.2021 r. do dnia zapłaty;
- 353,76 zł (trzysta pięćdziesiąt trzy złote 76/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19.11.2021 r. do dnia zapłaty;

III zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11 817 zł (jedenaście tysięcy osiemset jedenaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

SSO Agnieszka Dutkiewicz

Sygn. akt I C 807/21

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 25 czerwca 2021 r. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. powódka K. Z. wniosła o ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 19.12.2007r. jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 154 847,02 zł oraz kwoty 71 086,97 CHF wskutek ustalenia, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 18.12.2007r.

jest nieważna wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie licząc od dnia 25.06.2021r. do dnia zapłaty. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według zestawienia, które zostanie przedłożone w toku sprawy, a w przypadku nieprzedłożenia – według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu podano, że w dniu 19 grudnia 2007 r. między stronami doszło do zawarcia umowy nr (...), na mocy której powódce udzielono kredytu w kwocie 377 990 zł waloryzowanego kursem (...). Podkreślono, że spłata rat miała być dokonywana w PLN w wysokości stanowiącej równowartość kwoty raty w (...) według bankowego kursu sprzedaży. Zaznaczono, że powódce nie wyjaśniono, na czym polega indeksacja kredytu. Podano, że podstawowym zarzutem wobec zawartej z pozwanym umowy jest abuzywność postanowień dotyczących indeksacji kredytu tj. § 1 ust. 3 i 3A, § 7 ust. 1, § 11 ust. 2 i 4, § 13 ust. 6 Umowy oraz § 22 ust. 2 i 3 Regulaminu. Wskazano, że powołane postanowienia są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes powódki jako konsumenta, a tym samym nie wiąże jej. Nadto podniesiono, że przedmiotowa umowa kredytu poprzez nierównomierne rozłożenie ryzyka i uprawnień stron narusza zasady współżycia społecznego, a także nie określa wyraźnie kwoty zobowiązania w rozumieniu art. 69 ustawy – Prawo Bankowe w zw. z art. 353¹ k.c.

Zaznaczono, że bank korzystał z własnej tabeli kursów, która nie pozwalała na precyzyjne określenie sposobu ustalania spreadu walutowego. Podkreślono, że posługiwanie się przez pozwanego wewnętrzną tabelą kursów na potrzeby indeksacji oznacza, iż bank pozostawił sobie uprawnienie do wyznaczania kursu, po którym dokonywane były rozliczenia w ramach umowy kredytu. Nadto wskazano, że bank zaniechał uprzedzenia powódki o skali ryzyka wiążącego się z kredytem indeksowanym do waluty obcej, a całe ryzyko kursowe zostało przerzucone na konsumenta. Wyjaśniono, że bank posłużył się wzorcem umownym, a kwestionowane postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione między stronami.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że roszczenie powódki o zapłatę w związku z zarzutem nieważności umowy i abuzywności klauzul zawartych w umowie dotyczących mechanizmu waloryzacji kredytu, jest bezpodstawne co do zasady, a nadto niewykazane co do wysokości. Podniesiono, że rzeczywistą przyczyną powództwa nie są rzekome wady prawne umowy, ale niezależny od stron wzrost kursu (...). Wyjaśniono, że powódka wiedziała, iż umowa wiąże się z ryzykiem kursowym i godziła się na nie. Zdaniem pozwanego w chwili zawarcia umowy, powódka świadomie wybrała i zgodziła się na ryzyko kursowe.

Nadto pozwany zaprzeczył, aby jakiegokolwiek postanowienie umowy, w szczególności dotyczące waloryzacji kredytu kursem (...), było bezskuteczne w jakimkolwiek zakresie, jak również by umowa była sprzeczna z przepisami k.c., w szczególności art. 385¹ § 2 k.c., czy też była nieważna. Zdaniem banku zawarte w umowie klauzule zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Nadto postanowienia umowy dotyczące indeksacji kredytu kursem waluty (...) były, jego zdaniem, przedmiotem indywidualnych ustaleń stron. Pozwany zaprzeczył, by powódka nie była rzetelnie poinformowana o ryzyku kursowym, jak również by miał on uprawnienie do jednostronnego, arbitralnego określania wysokości kursu (...). Nadto pozwany zaprzeczył, by którekolwiek z postanowień umowy były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, z dobrymi obyczajami i prowadziły do rażącego naruszenia interesu powódki. Pozwany zaprzeczył również, by postanowienia umowy, w szczególności dotyczące waloryzacji kredytu kursem (...), nie były uzgadniane przez strony.

Podano, że spłata kredytu odbywała się według konkretnych zasad, a powódka dokonywała spłaty przy zastosowaniu określonego sposobu przeliczeń, który został skonkretyzowany w momencie spłaty. Zdaniem pozwanego w rezultacie rzekomo niedozwolony charakter spornych postanowień został wyeliminowany. Nadto pozwany wskazał, że stwierdzenie nieważności umowy byłoby niekorzystne dla powódki. Pozwany zaprzeczył także, by w ogóle doszło do jakiegokolwiek bezpodstawnego wzbogacenia po jego stronie, bowiem posiadał on podstawę prawną do uzyskania korzyści, w postaci umowy oraz odpowiednich uregulowań prawa cywilnego i przepisów Prawa bankowego.

Pismem z dnia 9 listopada 2019r. powódka rozszerzyła powództwo i wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego oprócz kwot wskazanych w pkt 2 petitum pozwu dalszej kwoty 353,76 zł i 2 389 CHF wskutek ustalenia, że umowa nr

(...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowana kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. w dniu 19.12.2007r., jest nieważna wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie licząc od w/w kwot od dnia doręczenia rozszerzonego powództwa pozwanemu do dnia zapłaty.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały stanowiska dotychczas zajęte w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 19 grudnia 2007 r. powódka zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego, tj. z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (obecnie: (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem (...). Powódka umowę zawarła jako konsument. Celem zaciągnięcia kredytu był zakup mieszkania na rynku wtórnym.

Na podstawie umowy pozwany bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powódki kwotę 377 990 zł, która była waloryzowana kursem (...). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 29 listopada 2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 174 688,04 CHF (§ 1 ust. 3A). Wypłata tej kwoty nastąpiła w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu tzw. indeksacji, według kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A.

Kredyt miał być spłacany w 300 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych tj. do dnia 10 stycznia 2033 r. Spłata kredytu miała następować w miesięcznych ratach z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 11 ust. 4 umowy tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50.

Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy ustalona była w wysokości 3,78% w stosunku rocznym.

Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna do kwoty 566 985 zł ustanowiona na nieruchomości stanowiącej cel przedmiotowego kredytu.

Dowód: umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) wraz z załącznikami i aneksem k. 17-29, pismo z dnia 21.02.2011r. k. 30, oświadczenie z dnia 19.12.2007r. k. 31, wniosek o udzielenie kredytu k. 135-139, decyzja kredytowa k. 142-143, dyspozycja uruchomienia kredytu k. 144, harmonogram spłat kredytu k. 145.

W wykonaniu przedmiotowej umowy kredytu powódka wpłaciła na rzecz pozwanego łączną kwotę 155 200,78 zł oraz kwotę 73 457,97 CHF tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych.

Dowód: zaświadczenia pozwanego z dnia 06 grudnia 2019r. k. 32-49, elektroniczne zestawienie operacji k. 49-54, historia kredytu k. 54-72, historia kredytu k. 168-172.

Umowa zawarta została przez strony z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umownego, bez możliwości negocjacji jej treści. Oferta kredytu w (...) została przedstawiona przez pracownika banku powódce jako korzystna i bezpieczna z uwagi na stabilność waluty. Powódki nie poinformowano jaki wpływ będzie miał kurs waluty na wysokość jej zobowiązania. Powódka nie wiedziała jak wysoką ratę będzie musiała spłacić w kolejnych miesiącach. Powódce nie wytłumaczono mechanizmu indeksacji kredytu. Powódki nie poinformowano o ryzyku kursowym, powódka nie zapoznała się z podpisanym oświadczeniem o ryzyku kursowym.

Dowód: przesłuchanie powódki k. 157-158, oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych k. 140.

Pismem z dnia 17.01.2018r. powódki złożyła pozwanemu reklamację. Nie została ona uwzględniona przez pozwanego. Następnie powódka skierowała wniosek o interwencję do Rzecznika (...), który podzielił stanowisko powódki. Pozwany w dalszym ciągu odmawiał uznania reklamacji.

Pismem z dnia 15 kwietnia 2021 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 132 507,17 zł oraz kwoty 59 560,76 CHF uiszczonych przez nią w ramach umowy (...)/2007z dnia 19.12.2007r. w związku z zawartymi w treści umowy klauzulami niedozwolonymi.

Pozwany nie znalazł podstaw do uznania roszczenia powódki.

Dowód: pismo z dnia 15 kwietnia 2021 r. k. 74-75, pismo z dnia 05.05.2021r. k. 79-80, reklamacja z dnia 17.01.2018r. k. 81-83, pismo z dnia 16.01.2018r. k. 83-85, wniosek o interwencję k. 85-87, pismo z dnia 4 maja 2018r. k. 88-94, pismo z dnia 5 lipca 2018r. k. 95-97, pismo z dnia 4 września 2018r. k. 98-102, pismo z dnia 3.08.2018r. k. 103.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów złożonych przez strony w toku postępowania, jak również na podstawie przesłuchania powódki.

Sąd uznał za wiarygodne oraz przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy w/w dokumenty zebrane w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ponadto autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania.

Dokumenty w postaci tabeli nr (...) z dnia 24.06.2021r., formularza kalkulatora bankowego (...) oraz płyty CD dołączonej do odpowiedzi na pozew i płyty CD dołączonej do pisma z dnia 21.10.2021r. nie były, przydatne dla stwierdzenia okoliczności faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy.

Za przydatne dla rozstrzygnięcia uznał Sąd natomiast zeznania powódki, albowiem w znacznej części korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Powódka przedstawiła okoliczności, w których zaproponowano im zawarcie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...), jak również brak możliwości negocjacji poszczególnych postanowień umownych.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości z uwagi na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, tj. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Podkreślić należy, że dla oceny abuzywności postanowień umowy nie ma znaczenia to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka domagała się ustalenia, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowana kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 19.12.2007r. jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 154 847,02 zł oraz kwoty 71 086,97 CHF wskutek ustalenia, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 18.12.2007r. jest nieważna wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie licząc od dnia 25.06.2021r. do dnia zapłaty oraz zapłaty kwoty 353,76 zł i 2 389 CHF wskutek ustalenia, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowana kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. w dniu 19.12.2007r., jest nieważna wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie licząc od w/w kwot od dnia doręczenia rozszerzonego powództwa pozwanemu do dnia zapłaty. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według zestawienia, które zostanie przedłożone w toku sprawy, a w przypadku nieprzedłożenia – według norm prawem przepisanych.

W sprawie bezsporne było, że strony zawarły umowę kredytu na kwotę 377 990 zł, która była waloryzowana kursem (...). Wypłata kredytu nastąpiła w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu tzw. indeksacji, przez co została przeliczona na kwotę w (...) według kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. Powódka zgodnie z umową miała obowiązek spłacać kredyt w miesięcznych, równych ratach kapitałowo-odsetkowych z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 11 ust. 4 umowy, tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50. Do dnia

wniesienia pozwu powódka spłaciła na rzecz banku znaczną część udzielonego jej kredytu. Zgodnie z przedłożonym zaświadczeniem pochodzącym od pozwanego banku oraz elektronicznym zestawieniem operacji na rachunku powódki była to na dzień wniesienia pozwu kwota 154 847,02 zł oraz kwota 71 086,97 CHF. Natomiast na dzień wniesienia pisma rozszerzającego powództwo były to odpowiednio kwoty 155 200,78 zł oraz 73 457,97 CHF.

Sąd ustalił również, że przedmiotowa umowa zawarta została z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umowy. Powódka wyjaśniła w wiarygodny sposób, że nie miała żadnego wpływu na treść umowy, szczególnie w zakresie jej postanowień, które uznaje za abuzywne. Bank wykazał natomiast, że poinformował jedynie kredytobiorcę o ryzyku kursowym oraz mogących z tego tytułu wzrosnąć miesięcznych ratach. Nie udzielił natomiast powódce rzetelnej i wyczerpującej informacji o możliwym zakresie ryzyka kursowego. Z powyższego wynika, że praktycznie swoboda powódki sprowadzała się do możliwości zawarcia lub nie przedmiotowej umowy.

Sąd rozpoznał żądanie powódki o zapłatę i ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) zawarta przez powódkę z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 19.12.2007r. jest nieważna z uwagi na zawarcie w jej treści postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., co miało dawać pozwanemu możliwość narzucenia sposobu ustalania wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń kredytobiorcy. Powołane przez powódkę klauzule tj. § 1 ust. 3 i 3A, § 7 ust. 1, § 11 ust. 2 i 4, § 13 ust. 6 Umowy oraz § 22 ust. 2 i 3 Regulaminu, w rzeczywistości mogą zostać uznane za niedozwolone. Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednocześnie zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Zaznaczyć należy, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych. Powódka natomiast zawarła przedmiotową umowę jako osoba fizyczna celem zakupu mieszkania. W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że powódka w niniejszej sprawie posiada status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Powódka wykazała w toku postępowania, że wskazane klauzule nie zostały przez nią uzgodnione z bankiem, a jej rola w procesie zawierania umowy sprowadzała się w zasadzie do podjęcia decyzji o zawarciu lub nie umowy przygotowanej uprzednio przez bank. Jednocześnie wszystkie te klauzule mogą uchodzić za niedozwolone, albowiem przyznają wyłącznie bankowi prawo do dowolnego przerzucania odpowiedzialności za ryzyko związane z wzrostem kursu waluty na powódkę. Przede wszystkim konstrukcja indeksacji znajdująca się w umowie powoduje możliwość narzucenia przez bank wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń powódki. Ustalenie ich wysokości wiązało się bowiem z koniecznością odwołania się do kursu walut ustanawianych w wewnętrznej, dowolnej i nieznannej powódce tabeli kursów banku. Takie klauzule już od dawna wskazywane są jako abuzywne z uwagi na nieokreślony i nieobiektywny miernik, według którego następuje ostatecznie określenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy, które jest niemożliwe do przewidzenia i obliczenia w chwili zawarcia umowy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018 r., I CSK 628/17). Jednocześnie zaznaczyć należy, że nie ma znaczenia dla dokonywanej oceny to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta. Istotne jest jedynie, że postanowienia umowy dawały przedsiębiorcy nieograniczoną swobodę w wyznaczaniu kursu waluty, a w konsekwencji – wysokości zobowiązań konsumenta.

Dalej wskazać należy, że kwota podlegająca zwrotowi na rzecz banku nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Ponadto wskazać należy, że zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oznacza to, że kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu określonej kwoty środków pieniężnych, którą winna wyznaczać kwota kapitału mu udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Bank nie może więc żądać zwrotu większej kwoty aniżeli ściśle określonej i oddanej do dyspozycji klienta. Wszelkie zapisy umowne dopuszczające dowolną waloryzację są sprzeczne z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 358¹ § 2 i 5 k.c. i rażąco naruszają interesy konsumenta.

Jednocześnie wskazać należy, że abuzywność zapisów, powinno się badać na moment zawierania umowy przez konsumenta z przedsiębiorcą. W takiej sytuacji nie ma więc znaczenia, jakie zmiany w ustawodawstwie wprowadzono po zawarciu przedmiotowej umowy, jak również w jaki sposób przedsiębiorca wykonywał umowę, w tym jakie zmiany w treści stosunku prawnego między stronami wprowadzał po zawarciu umowy.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd doszedł do przekonania, że żądanie strony powodowej o zapłatę w związku z ustaleniem nieważności umowy kredytowej jest zasadne. Uznając, że przywołane przez stronę powodową klauzule w rzeczywistości są abuzywne, bezskuteczne i nie wiążą powódki, umowa jako sprzeczna z przepisami prawa jest nieważna na podstawie art. 58 k.c., a bez wyeliminowanych postanowień jej wykonanie nie jest możliwe. Ustalenie nieważności przedmiotowej umowy ma ten skutek, że strony nie są nią związane i od początku nie były. Są więc obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony umowy wzajemnej.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności - w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Nieprecyzyjne i dowolne odwołanie się do bliżej nieznannej tabeli kursów sporządzanej na wewnętrzne potrzeby przez bank narusza wskazany przepis. Szczególnie istotne jest to, że strona powodowa nie wiedziała i nie mogła wiedzieć według jakiego kursu ostatecznie zostanie przeliczona ich rata, z każdym kolejnym miesiącem powódka nie wiedziała więc w praktyce ile wynosi rata, którą zobowiązani są uiścić. Naruszenie więc przez bank art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe jest oczywiste. Ze względu na wyeliminowanie abuzywnych klauzul waloryzacyjnych z umowy, sprzeczność umowy z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe tylko się pogłębia, albowiem brak jest wówczas jakiegokolwiek obiektywnego miernika według którego można przeliczyć kurs walut. Powoduje to w efekcie nieważność całej umowy kredytowej – zgodnie z treścią art. 58 k.c. Dodać ponadto trzeba, że umowę należy ocenić jako sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami także i z tej przyczyny, że nawet gdyby za rzeczywistą przyczynę wytoczenia powództwa uznać nie tyle skutki tzw. spreadu, co sam fakt znacznego wzrostu kursu franka szwajcarskiego, w dniu zawarcia umowy powódka obejmowała swoją świadomością możliwość kilkuprocentowej wyżki i jej skutki. Taka świadomość ryzyka nie obejmuje, w ocenie Sądu, świadomego ryzyka uwolnienia kursu waluty przez kraj emisji i w efekcie wyżki kursu o 100%. To na pracownikach banku, jako profesjonalistach, spoczywa obowiązek wyczerpującego wyjaśnienia konsumentowi skutków takich zdarzeń, istoty gwarantowania waluty przez kraj emisji i możliwych skutków jej uwolnienia, w celu uzyskania pełnego obrazu ryzyka i możliwości jego rozważenia. Ponadto, o sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego, w powiązaniu z powyższymi rozważaniami, świadczy także fakt, że w przypadku tak znacznego, niemożliwego do przewidzenia wzrostu kursu waluty, cały ciężar tego zdarzenia został przerzucony na kredytobiorcę. Bank natomiast, który wypłacił powódce kredyt w złotych polskich, a następnie tylko deklarował fakt konieczności zakupu waluty obcej, ale nie wykazał, aby za pobierane od powódki raty rzeczywiście po tym rosnącym kursie ją nabywał, pozyskiwał do swojej

dyspozycji środki znacznie wyższe, niż zaangażował, w związku z niemal podwojonym kursem franka szwajcarskiego – tak dalece niewspółmierne do środków wydatkowanych i rozsądnych zysków, że skutek ten czyni ważność umowy niemożliwą do obrony.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd uznał, że żądanie ustalenia nieważności przedmiotowej umowy kredytu oraz żądanie o zapłatę tytułem zwrotu świadczeń uiszczonych przez powódkę w związku z nieważnością umowy kredytu zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową, ten obowiązany jest do jej zwrotu. Świadczenie spełnione jako wykonanie nieważnej czynności prawnej jako nienależne jest jednym z przypadków tej instytucji (art. 411 k.c.) W sprawie niniejszej mamy do czynienia z nieważnością umowy wzajemnej, przy czym świadczenia stron miały charakter jednorodząjowy (pieniężny). Po jej zawarciu bank wypłacił wskazaną w umowie kwotę na rachunek bankowy powódki. Następnie przez powódkę spełniano świadczenia odpowiadające określonym w umowie ratom kapitałowo-odsetkowym, dokonując kilkudziesięciu wpłat.

Tego rodzaju sytuacja nakazuje rozważenie zasadności roszczenia głównego powódki o zapłatę z uwzględnieniem przepisu art. 409 k.c., zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Istota problemu sprowadza się do wykładni sformułowania zużył lub utracił (korzyść) w taki sposób, że nie jest już wzbogacony. Wykładnia językowa nie prowadzi do wystarczającego rezultatu, nakazuje jedynie badać stan wzbogacenia strony, która uzyskała korzyść majątkową. Natomiast nie można jednoznacznie stwierdzić, czy roszczenia stron należy rozpatrywać zupełnie od siebie niezależnie, czy też świadczenie wzajemne należy brać pod uwagę jako element stanu majątkowego strony wpływający na wysokość wzbogacenia. W doktrynie problem ten jest dostrzegany jako spór pomiędzy zwolennikami tzw. teorii dwóch kondycji (nakazującej niezależne rozliczenia roszczeń) i tzw. teorii salda (uznającej, że w razie świadczeń wzajemnych istnieje tylko roszczenie wobec tego podmiotu, który uzyskał korzyść o większej wartości).

Wskazać należy, że o ile w dotychczasowych rozstrzygnięciach na tle spraw podobnych i o podobnych stanach faktycznych, Sąd orzekał co do zwrotu świadczeń wzajemnych kierując się ostateczną, "efektywną" miarą wzbogacenia zgodnie z tzw. teorią salda, o tyle na czas orzekania o zasadności niniejszego roszczenia pieniężnego, okoliczności sprawy w tej mierze doznały istotnej zmiany. Zgodnie bowiem z zapatrywaniem, któremu wyraz dał Sąd Najwyższy w ostatniej uchwale z dnia 7 maja 2021 r. (III CZP 6/21), w przypadku następczej nieważności umowy jak w sprawie niniejszej, po obu jej stronach występują dwa niezależne od siebie roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie spełnionych. Uwzględniając fakt, że powołana uchwała zyskała moc zasady prawnej, a co za tym idzie jako taka stanie się wiążącym elementem orzekania przez Sąd Najwyższy w innych tego rodzaju sprawach, Sąd uznał za zasadne przyjęcie prezentowanego poglądu za w pełni przystające do sytuacji faktycznej, prawnej oraz procesowej w niniejszej sprawie, co skutkowało uwzględnieniem roszczenia o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytu oraz roszczenia o zapłatę, wyrażającego się sumą spłat powódki za wskazany w pozwie okres.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd ustalił, że umowa kredytu z dnia 19.12.2007r. o nr nr (...) zawarta między powódką a pozwanym jest nieważna w całości- pkt I sentencji wyroku.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone okoliczności Sąd na podstawie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. i art. 58 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 154 847,02 zł i kwotę 71 086,97 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25.06.2021r. do dnia zapłaty oraz kwotę 353,76 zł i kwotę 2 389 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia rozszerzonego powództwa pozwanemu do dnia zapłaty (pkt II sentencji wyroku). O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu w tym zakresie na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając przegrywającego pozwanego równowartością poniesionej przez powódkę opłaty sądowej od pozwu – 1 000 zł, wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika – 10 800 zł, powiększonego o opłaty skarbowe od pełnomocnictwa – 17 zł. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11 817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III sentencji wyroku).

SSO Agnieszka Dutkiewicz